

cultural și artistic și să poată petrece un timp de calitate împreună cu cei dragi. Copiii vor avea spațiu special amenajat, iar părinții vor putea să discute cu prietenii la o cafea sau să citească o carte. Spațiul Bibliotecii „Mihail Ciachir” nu este atât de mare, și totuși sperăm ca acest proiect va contribui la consolidarea relației dintre cititor și carte. Mai cu seamă că acesta este unicul loc care adună comunitatea găgăuză în Municipiul Chișinău.

Astfel, în urma renovării, Biblioteca „Mihail Ciachir” a devenit mai atractivă nu doar din punct de vedere informațional, dar și estetic, ceea ce va avea un efect pozitiv asupra îmbunătățirii serviciilor pentru utilizatorii de toate vârstele. Totodată, condițiile noi ne vor permite să păstrăm colecția de carte în mai multă siguranță.

Noi, echipa Bibliotecii „Mihail Ciachir”, vom depune tot efortul pentru ca biblioteca să devină un centru mereu viu și dinamic de învățare și cultură.

CZU: 027.52(478-25)=135.1

BIBLIOTECA RENOVATĂ: UN NOU ÎNCEPUT AL BIBLIOTECII „MIHAIL CIACHIR”

*Elena TARAGAN, drd. USM,
șef sector, Secția studii și cercetări, BM „B.P. Hasdeu”*

La sfârșitul lunii ianuarie 2025, în sectorul Râșcani al Chișinăului, la Filiala „Mihail Ciachir” a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, a avut loc dezvelirea bustului marelui cărturar Mihail Ciachir, patronul bibliotecii, ce promovează valorile comunității găgăuze din Republica Moldova. Renovarea filialei a fost posibilă grație eforturilor TIKa – Agenția de Cooperare și Coordonare Turcă. Evenimentul a adunat personalități importante ale breslei, dar și scriitori și oameni de etnie găgăuză care au făcut posibil acest lucru.

Mariana Harjevschi, director general al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”:

Ne-am adunat pentru a celebra un moment important – dezvelirea bustului marelui cărturar Mihail Ciachir, amplasat aici, în fața bibliotecii care-i poartă numele. Recent renovată prin efortul generos al Agenției Turce pentru Cooperare și Coordonare TIKa, această

bibliotecă devine acum nu numai un spațiu dedicat lecturii și învățării, dar și un loc de răspândire a valorilor culturale și istorice pe care le-a promovat această personalitate marcantă. Pentru Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, dezvelirea acestui bust este un gest simbolic, dar și o recunoaștere a contribuției lui Mihail Ciachir la cultura găgăuză. A fost profesor de geografie, a publicat studii de istorie și etnografie, este numit „apostol al limbii tipărite găgăuze”. Publică studiul *Originea găgăuzilor*, în *Viața Basarabiei* (1933), *Dicționarul găgăuz-român* (1938). Va fi și rămâne un exemplu al dedicării pentru educație și pentru apărarea identității culturale. În acest cadru, bustul lui Mihail Ciachir devine un simbol și al unității, al respectului pentru cultură. Instalarea acestui bust a fost asigurată financiar de către TIKKA, iar autorii acestuia sunt sculptorul Serghei Josu și arhitectul Mihail Andrieș.

Ion Ceban, primarul general al municipiului Chișinău:

Vreau să mulțumesc din suflet Agenției TIKKA pentru un nou proiect realizat aici, la Chișinău. Noi avem foarte multe proiecte bune, simbolice pentru municipalitate. Este vorba și de proiecte de infrastructură, de sănătate, de asistență educațională, culturală. Toate aceste lucruri ne fac să fim mai aproape unii de alții și să realizăm lucruri frumoase, poate mai rapid decât am fi putut să facem acest lucru de sine stătător. Vreau să mulțumesc Agenției TIKKA și pentru proiectele mari și reușite care sunt realizate la nivel de țară. Sunt foarte multe și știu că vor continua. Iar acest episod este de-a dreptul simbolic, ținând cont de faptul că Mihail Ciachir a fost și rămâne o personalitate care trebuie studiată. Ceea ce trebuie să conștientizăm cu toții este faptul că, pe teritoriul acestei țări, la o întindere de 400 de kilometri, avem peste 35 de naționalități care locuiesc împreună. Este vorba de români, găgăuzi, bulgari, ruși, ucraineni, toți cei care astăzi sunt cetățeni sau trăiesc temporar pe teritoriul Republicii Moldova. Iar ceea ce ar trebui să ne definească în acest sens este, în

primul rând, cuvântul „respect”: respect față de cultură, respect față de tradiție, respect față de valori, respect pentru această diversitate pe care o avem. Vreau să mulțumesc din suflet pentru acest respect și această toleranță care trebuie să fie cultivată.

Dr. Mahmud Çevik, vicepreședinte al Agenției de Cooperare și Coordonare Turcă:

Vă salut pe toți cordial, sunt foarte bucuros să mă aflu aici. Popoarele au cultura lor și, pentru a înțelege și perpetua cultura și istoria acestor popoare, trebuie să învățăm limba lor. Începând cu anul 1994, de când a fost înființat Oficiul coordonator TIKa la Chișinău, au fost realizate mai mult de 500 de proiecte, dintre care în jur de 20% – în domeniul culturii. Noi considerăm că trebuie să apărăm prin intermediul culturii pacea între popoare și să stopăm războaiele din toată lumea. Azi ne aflăm la un eveniment foarte important – deschiderea bibliotecii care poartă numele unei personalități foarte importante, care a dezvoltat cultura găgăuză. Mihail Ciachir este în sufletul și în inima tuturor găgăuzilor și trebuie să-l pomenim până la sfârșitul veacurilor. Prin acest gest, vrem să-i aducem un omagiu. Sper că prin intermediul acestei bibliotecii, prin acești copii minunați care vor profita de serviciile acestei bibliotecii, vor ajunge oameni la fel de vestiți ca Mihail Ciachir, ca Todur Zanet, ca Stepan Bulgar sau, poate, chiar ca Mihai Eminescu. Vreau să mulțumesc Ministerului Culturii Republicii Moldova și Primăriei municipiului Chișinău pentru că ne-ați permis să participăm la un proiect atât de important din punct de vedere al păstrării înțelegerii culturale, care ne permite să trăim în pace. Vreau să mulțumesc statului Republica Moldova și Primăriei Chișinăului pentru menținerea păcii prin cultură. În mod deosebit, vreau să menționez că sunt foarte bucuros să-l văd la acest eveniment pe domnul Victor, care este nepotul lui Mihail Ciachir.

Pentru acest parteneriat frumos, Angela Cutasevici, viceprimar al Chișinăului, a venit cu diplome de recunoștință, în semn de înaltă apreciere, pentru distinșii oaspeți care au făcut posibil acest lucru:

Vă salut și eu cu mult drag la acest eveniment care evidențiază importanța promovării diversității culturale și

necesitatea păstrării identității culturale – în cazul dat, al comunității găgăuze. Biblioteca „Mihail Ciachir” a fost înființată pe 4 octombrie 1992, devenind prima bibliotecă găgăuză din Chișinău. Biblioteca este un spațiu dinamic prin diverse servicii, toate importante pentru comunitate. Menționez serviciul „Connect Plus”, ateliere de lectură și multe altele. Aici, în acest edificiu, avem pe an 24000 de vizite. Avem în fondul de carte 26277 de unități de materiale, resurse informaționale. De menționat că biblioteca se completează anual cu noi resurse. Sigur că mulțumim pentru reparația capitală: spațiul este foarte prietenos, foarte cald și, cu siguranță, va atrage și mai mulți cititori în acest templu al cărții în sectorul Râșcani.

Teo Chiriac, președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova:

Onorată asistență, este un moment revelatoriu, înălțător, pentru că ne aflăm într-un loc sacru. O bibliotecă, indiferent unde se află ea, în orice loc geografic de pe pământ, este un loc sfânt. În această bibliotecă este concentrată istoria unei civilizații. Trebuie să recunoaștem că, din păcate, nu ne amintim mereu ce înseamnă pentru noi biblioteca. Pe de altă parte, tot biblioteca este un far de pe țărmul unui ocean, un far în noapte care luminează calea corăbiilor și le ajută să vină cu bine la țărm. În același timp, o bibliotecă, este și o baricadă, o baricadă care ține omenirea și luptă împotriva războiului, împotriva conflictelor militare, împotriva catastrofelor. Sigur că elementul esențial este limba. Iar scriitorul – căci ar trebui să vorbim și despre rolul scriitorului – cu ajutorul limbii, cu acest mecanism miraculos, creează lumi, creează civilizație. Cei care investesc în acest templu de civilizație, care se numește bibliotecă, sunt niște cititori ai unor edificii sfinte, așa cum sunt catedralele.

Am fost în Găgăuzia, chiar nu demult, și am avut o întâlnire extraordinară cu copiii liceelor de-acolo. Trebuie să recunosc că am văzut niște copii admirabili, niște copii dornici de a învăța, de a spune poezii, de a cunoaște lumea în general, de a învăța limbi. Au vorbit perfect limba română, limba găgăuză. Și, împreună cu Todur Zanet, am încercat să le explicăm că avem nevoie de o comunicare. Noi, cetățenii Republicii Moldova, indiferent de zona geografică, trebuie să ne cunoaștem, să ne întâlnim. Fie că vorbim în aceeași limbă sau în limbi diferite, nu contează, dar trebuie să avem niște elemente esențiale care se numesc cultură națională, valori naționale ș.a.m.d.

Sigur că aș vrea, în acest moment important, să ne gândim la scriitorii din literatura universală care au scris, inspirați de Cel de Sus, și au lăsat aceste cărți. Din păcate, în ultimii ani, multă lume face investiții în Bitcoin și mai puțin în literatură. Or, trebuie să știm că civilizația noastră va supraviețui doar dacă vom face investiții în cultură și dacă vom promova cultura, indiferent de limbă și de țară sau de continente. Vă mulțumesc încă o dată din partea scriitorilor din Republica Moldova și aș vrea să vă sugerez să producem niște

proiecte în comun – Uniunea Scriitorilor din Moldova cu intelectuali din Găgăuzia, inclusiv cu participarea oamenilor de cultură din Turcia.

Elena PINTILEI, director al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, președinte al Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova:

Vă mulțumesc în calitate de director al Bibliotecii Naționale, dar și președinte al Asociației Bibliotecarilor. Sunt astăzi aici pentru a împărtăși această bucurie – dezvelirea bustului lui Mihail Ciachir, care este și îngerul păzitor al acestei biblioteci, cât și renovarea unei biblioteci publice. Astfel de evenimente se întâmplă mai rar, mai ales în ultimul timp. Atunci când, cu câțiva ani în urmă, vorbeam despre o bibliotecă modernă, când am intrat aici, am zis că aceasta deține toate componentele, este atractivă, frumoasă, cu carte nouă, cu bibliotecari instruiți și cu servicii bine puse la punct pentru comunitatea pe care o servește. Iar Mihail Ciachir, patronul acestei biblioteci, cu siguranță, vă va ocroti de acolo, de sus, și va pune mâna pe capul bibliotecarilor, dar și al cititorilor. Le doresc copiilor din familii găgăuze să învețe limba găgăuză, pentru că cea mai frumoasă limbă e limba părinților tăi.

Victor Ciachir, nepotul după unchi al scriitorului:

Biblioteca „Mihail Ciachir” a dezvoltat și promovat cultura și identitatea poporului găgăuz. Mihail Ciachir este un exemplu demn de urmat, un exemplu de patriotism. În acest context, biblioteca nu este doar un loc al lecturii, ci și un spațiu pentru generațiile prezente dornice să-și cunoască cultura.

În cadrul evenimentului, au susținut discursuri în limba găgăuză Todur Zanet, scriitor, ziarist; Nicolai Terzi, președinte al Comunității Găgăuze din Republica Moldova; dr. Stepan Bulgar, scriitor, ziarist.

Biblioteca „Mihail Ciachir” s-a bucurat de o donație de carte oferită de către Todur Zanet și Mahmud Çevik – cărți fundamentale, în mod special dicționarele care să asigure găgăuzilor o mai bună învățare a limbii materne și a limbii române.

La inaugurarea bibliotecii recent renovate au avut loc și momente muzical-artistice: recitalul de poezie „Biblioteca mea – cuib de înțelepciune” (Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu”); moment artistic „O lume de cuvinte, un loc al viitorului” (Școala de Arte „Valeriu Poleakov”); recitalul folcloric „Ritmuri de dor și tradiție” (Victor Botnar (cobză), profesor, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice). De asemenea, vizitatorii au putut admira expozițiile

de carte „Găgăuzii – origini și evoluție” și „Mihail Ciachir – apostolul limbii tipărite”; expoziția fotografică „Chipuri și expresii”; vernisajul de pictură „Chișinăul prin prisma copilăriei” (Școala de Arte „Valeriu Poleakov”).

Moderator al evenimentului a fost Angela Vintilă, director al Bibliotecii „Mihail Ciachir”, filiala BM „B.P. Hasdeu”.

Fotografii: Primăria municipiului Chișinău

CZU: 061.237-053.88:027.52(478-25)=135.1

SENINUL CLIPELOR DĂRUITE

*Lina IFTODI,
șefa Bibliotecii „Liviu Rebreanu”*

„Vârsta a treia” este perioada de după pensionare, care poate fi definită, în cele mai multe cazuri, ca cea a însingurării/izolării de lume. Singurătatea este o problemă comună pentru vârstnici, mai ales pentru cei care locuiesc singuri sau au pierdut partenerul de viață. Lipsa de interacțiune socială poate duce la depresie, anxietate și alte probleme de sănătate mintală.

Persoana pensionată dispune de mai mult timp liber, ceea ce presupune atât avantaje, cât și situații problematice. Timpul liber oferă posibilitatea de a se dedica activităților amânate de multă vreme. Dezavantajele, în schimb, presupun schimbarea ritmului vieții, care anterior se conforma programului de lucru, orarului copiilor etc.

Comunicarea, în această situație, este un remediu: atât printr-un schimb de idei, cât și prin atenția acordată lucrurilor ce par secundare, dar care fac parte din viața noastră și sunt semnificative întru a ne schimba atitudinea și a ne reorienta gândurile. Lectura, de asemenea, schimbă atitudinea spre bine și, mai mult decât oricare altă activitate, reduce stresul. Important este ca lectura să fie practică în fiecare zi. Pe lângă faptul că sporește atenția, exercițiul lecturii îmbunătățește memoria, îmbogățește vocabularul și, desigur, salvează de plictiseală.

Participarea la activități sociale și culturale poate și ea ajuta la prevenirea singurătății. Cluburile și serviciile pentru vârstnici sunt o modalitate excelentă de a le oferi oportunitatea de a se întâlni și a comunica cu alți oameni de aceeași vârstă. Socializarea